BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 6870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēlā — Published weekly

Nr. 6/25 | 1946. g. 9. februārī | Minchenē

Tautiešiem

Avīžu raksti un ziņojumi uz vietām rāda, ka ir tautieši, kuŗus sākusi nodarbināt doma par izceļošanu. Ja jau ierosināts atvērt izceļotāju birojus un paredzēta reģistrācija — tā viens otrs spriež — vai tad nebūtu laiks aut kājas tālākām emigracijas gaitam? — Te nu no vienas puses jāzin, ka izceļošanas iespēja mūsu tautai pašreiz varētu būt tikai pavisam niecīga. Tā piem. ASV valdība tekošam gadam iecelotāju skaitu noteikusi uz 39.000. Tā kā katrai ieinteresētai nācijai, samērā ar tās lielumu, no šī skaita ir noteikta sava kvota, tad katrs var iedomāties, cik niecīgs būs latviešiem piešķiramais iecelotāju skaits — tikai daži simti.

Bet šai lietai ir vēl otra puse, kas dziļi skar mūsu tautas nākotni. Latviešu tauta, kas pēdējo gadu traģiskajos notikumos jau tā ir saskelta vairākās dalās un izsvaidīta pa svešām zemēm, nevarēs tikt glābta no bojā ejas, ja viņai neizdosies saglabāt vienkopus savu dzīvo spēku. Mazas, no tautas kodola atrautas drumstalas viegli jo viegli škīst svešu tautu jūrā un savai tautai iet zudumā. Nevar arī teikt, ka mēs aizvien esam pratuši pietiekami augsti novērtēt tās tradicijas un to kopības garu, kas arī skaitliski mazu tautu var pasargāt no iznīcības. Visu to apsverot ir skaidrs, ka pārsteidzīga un seperāta mazu grupu vai atsevišķu personu rīcība šai jautājumā, var beigties ļoti liktenīgi kā viņām pašām, tā mums visiem. LCK tāpēc tur par savu pienākumu brīdināt no šādas rīcības.

LCK griezusies attiecīgās iestādēs ar lūgumu, dot latviešu bēgļiem iespēju saglabāt savu kopību un nepabalstīt individuālu izceļošanu, kamēr Latvijas liktenis nebūs izlemts miera konferencē. *Latviešu Centrālā Komiteja*

Darba panākumi

Tajos aplamajos pārmetumos, kas izteikti par baltiešu pārvietotām personām, ir arī pārmetums, ka baltieši nometnēs dzīvojot bezdarbībā un laiskumā. Patiesībā apstākļi nebūt nav tādi. Piemēra dēļ, apskatīsim darba jautājumu Mannheimas latviešu nometnē. Šeit darba sadalei un izkārtošanai pie komitejas noorganizēta atsevišķa nozare — darba pārvalde. Tās pārziņā ir visi darba spējīgie nometnes vīrieši un sievietes no 17—55 gadu vecumam, kas arī padoti darba pienākumam. No visa 1120 nometnes dalībnieku kopskaita darba pienākumam padoti 292 vīrieši un 255 sievietes.

„Mūsu nometnes tautieši un tautietes strādā gan par tulkiem un ierēdņiem, gan par apkopējiem un sētniekiem," stāsta darba biroja darbiniece V. Postniece. „Nav bijuši gadījumi, kad kāds latvietis būtu atteicies no darba savas izglītības vai agrākā stāvokļa dēļ. Nav arī bijuši gadījumi, kad kāds būtu no darba atlaists noziegumu vai citu līdzīgu pārkāpumu dēļ."

— Lielākās darba vietas mannheimiešiem ir UNRRA un Mannheimas un apkārtnes amerikāņu karaspēka iestādes. Pie pēdējām strādā arī latviešu inženieru nodibinātais būvartelis, kas pastāv jau 6 mēnešus. Ar latviešu līdzdalību paveikti vairāki ievērības cienīgi darbi, to skaitā arī tilts pāri Nekarai. Jau sañemti darba piedāvājumi nākošiem 3 mēnešiem. *Arturs Tīrmežs*

Prof. A. Ozoliņš — Ingolštates Filharmoniskā orkestra dirigents

Ar līdzšinējā Ingolštates Filharmonijas orkestra diriģenta E. B. Horovska paredzēto aizcetošanu uz Ameriku, par orkestra diriģentu viņa vietā izraudzīts prof. Alfreds Ozoliņš, ilggadīgais Latvijas konservatorijas prorektors. Prof. Ozoliņš jau iesācis ar orkestri mēģinājumus.

Uzaicinājums

Vācu okupācijas laikā pastāvējušo Latvijas patriotu pretestību organizāciju aktīvus līdzstrādniekus lūdz steidzīgi paziņot savas tagadējās atrašanās vietas, kā arī sniegt ziņas par tiem pagrīdes darbiniekiem, kas gājuši bojā cietumos vai koncentrācijas nometnēs, minot laiku un vietu kur tas noticis. Tāpat lūdz paziņot, vai kādi un cik pagrīdes laikrakstu (Lāčplēsis, Dzimtā zeme, Tautas Balss") atrodas pie pagrīdes darbiniekiem vai citiem latviešiem. Paziņojumus sūtīt uz šādu adresi: *Eriks Pārups (21) Detmold/Hiddesen „Frische Quelle".* *„IB"*

Lasītāju zināšanai

Lai ar 1. martu nerastos traucējumi „Bavārijas latviešu vēstneša" piesūtīšanā, abonementus lūdzam atjaunot laikus. Abonementa maksu — par 2 mēnešiem 5 markas — var piesūtīt arī pa pastu ar naudas pārvedumu „BLV" kantoŗa un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam, München, Herzog Rudolfstr. 49. „BLV" ekspedīcija

Skolu iekārta

Lai saskaņotu latviešu skolu darbību emigrācijas apstākļos Vācijā, LCK izglītības nozares vadītājs prof. Fr. Gulbis noteicis latviešu skolu iekārtu, kas visumā veidojama pēc Latvijas skolu parauga un tradicijām. Kursa ilgums tautskolās noteikts 7 gadi, bet ģimnazijās — 5 gadi. *„IB"*

Bēglu jautājums ANO komisijā

Drošības padome apspriež Irānas iesniegumu

Kad Drošības padome pag. nedēļā Londonā apspriedās par to, vai Irānas, Griekijas un Jugoslāvijas jautājumus iztirzāt nākošajā sēdē, Višinskis izteicās, ka Irānas iesniegums neattiecas uz Drošības padomi. Anglijas ārlietu ministris Bevins turpretim pastāvēja uz to, lai visi jautājumi tiktu apspriesti. Arī ASV viedoklis bija, ka katrai valstij ir tiesības griesties pie ANO un lūgt caurskatīt viņas iesniegumus.

Drošības padomes sēdē, kuŗā apsprieda Irānas iesniegumu, Irānas delegāts zinoja, ka viņa valdība jau decembrī gribējusi sūtīt uz Maskavu delegāciju, bet PSRS valdība atteikusies to pieņemt. Padomju Savienība liegusi arī Irānas valdības spēkiem ieiet Azerbeidžanā un nodibināt tur kārtību. Irāna prasot, lai PSRS spēki Azerbeidžanā neatbalstot nemierniekus. — PSRS delegāts Višinskis norādīja, ka Irānas iesniegums esot jānoraida un jautājums abām pusēm jākārto tiešās sarunās. Ziemeļirānas dzelzceļa kontrole atkal esot nodota Irānas valdībai. — Jautājuma apspriešana turpinājās arī nākošajā sēdē.

Par angļu karaspēka atrašanos Griekijā no grieku puses iesniegts paskaidrojums, ko parakstījuši 14 agrākie Griekijas valsts vīri, ka angļu vienības Griekijā nepieciešamas tautas tiesību nodrošināšanai.

Eiropas bēgļu problēmu apsprieda Apvienoto Nāciju organizācijas sociālo, humanitāro un kultūras jautājumu komisija. Jugoslāvijas delegāts pārstāvēja uzskatu, ka nekādi tālāki noteikumi bēgļu problēmā nav vajadzīgi. Daudzas tā sauktās pārvietotās personas esot antidemokratiski elementi, daudzos gadījumos pat kara noziedznieki. — Anglijas pārstāvis bija pret šādu jautājumu uztveri un izteica priekšlikumu par pasaules organizācijas dibināšanu tiem bēgļiem, kas nevēlas atgriesties atpakaļ savā dzimtenē. ASV delegāte Ruzvelta kundze šo priekšlikumu atbalstīja.

Vairāk vērības praktiskiem arodiem!

Vairākās nometnēs noorganizēti un itin veiksmīgi dibinājas dažādi kursi zināšanu papildināšanai. Tāpat vairākās vietās nodibinātas tautas universitātes, kas guvušas jo plašu tautiešu atsaucību. Blakus vispārizglītojošiem priekšmetiem ierādīta pienācīga vieta valodām un arī praktiskiem arodiem un nodarbībām. Taču jāsaka, ka pienācis laiks tieši praktiskiem arodiem veltīt lielāku uzmanību, ierādīt tiem ārpusskolas izglītības pasākumos svarīgāko vietu. Nākotnes perespektīvēs raugoties liekas, ka mums prasīs nevis apliecības vai diplomus, bet gan ko mēs protam, vienalga vai atgriezīsimies dzimtenē, vai būsim spiesti sev iztikšanu gādāt kādā citā zemē.

Katrā nometnē ir savi īpatnēji apstākļi gan telpu, gan arī pašu iemītnieku sastāva ziņā. Izejot no tā, nometņu vadītājiem jāapsver kādus kursus un nodarbības organizēt. Pirmā kārtā gribētos aizrādīt uz agronomu un citu agronomisko darbinieku iesaistīšanu ārpusskolas izglītības veicināšanā. Tas dotu iespēju nometņu iemītniekiem iegūt zināšanas visdažādākās lauksaimniecības nozarēs un pat sagatavot mācītus lauksaimniekus, lopkopjus, dārzkopjus, putnkopjus, un citus speciālistus. Kā tautai, kam lauku darbs pazīstams, mums nevarētu šais nodarbēs rasties nepārvarāmi šķēršļi, kaut arī pašreizējos apstākļos trūkst mācības līdzekļu un prakses.

Otrkārt gribētos vērst uzmanību uz mūsu tautsaimnieku iesaistīšanu izglītības veicināšanas darbā. Liekas, lietderīga būtu praktisku grāmatvežu un citu tirdzniecības darbinieku sagatavošanu. Praktisko grāmatvedību itin viegli varētu iemācīties vidusskolu absolventi, kuŗiem bieži trūkst speciāla aroda. Še nevajadzētu aizmirst, kur tas iespējams arī stenografiju. Grāmatvedība kopā ar valodu zināšanām, mašīnrakstīšanas un stenografijas praksi atvieglotu darba atrašanu un eksistences nodrošināšanu kautkurā vietā un apstākļos. Dažu mēnešu laikā to, protams, nav iespējams pilnīgi piesavināties, taču arī iegūtās priekšzināšanas paškiŗ ceļu.

Nometnēs, kur ir architekti, inženieri un techniki vajadzētu padomāt par dažādu technisku kursu un nodarbību organizēšanu. Arī šai nozarē ir liels mācību līdzekļu trūkums, bet ar labu gribu daudz kas veicams. Nometņu iedzīvotāju vidū būs ne mazums cilvēku, kas gribēs gūt zināšanas techniskā zīmēšanā, instalācijā, radiotechnikā u. t. t. Tāpat mūsu ārstiem, māsām un citiem medicīniskiem darbiniekiem vajadzētu padomāt par iespējām sanitāru, slimnieku kopēju un citu mācītu darbinieku sagatavošanai veselības kopšanas laukā.

Jo seviška vērība jāveltī amatniecībai. Amatu mācība prasa parasti vairākus gadus. Turklāt pašreizējos apstākļos grūtības rada darbnīcu iekārtošana un amata rīku iegāde. Tomēr nedrīkstam šo svarīgo nozari atstāt novārtā. Gandrīz katrā nometnē atradīsies kāds sava aroda speciālists, kas ar nometnes vadības palīdzību un gādību varēs piesaistīt darbā cilvēkus, kas vēlēsies šai arodā speciālizēties. Vairākās nometnēs arī UNRRA jau stājusēs pie attiecīgu darbu iekārtošanas arodu apmācību vajadzībām. Ar pašu nometņu iemītnieku aktīvāku līdzdalību dažkārt būtu iespējama šo pasākumu ātrāka noorganizēšana un darba uzsākšana. Še jāpiemin vēl, ka ir nometnes, kur dzīvo mūsu daiļamatnieki, kas arī varētu piesaistīt apmācībām interesentus. Tieši daiļamatniecības ražojumi, cik mums izdevies tos parādīt sveštautiešiem, izpelnījušies vispārēju atzinību. Tāpēc arī šai nozarē, ja vien tas iespējams, jāatrod līdzekļi, lai sagatavotu attiecīgus speciālistus, vai vismaz ieinteresētu seviški mūsu jaunatni šiem arodiem.

Nav iespējams uzskaitīt visas tās nozares un speciālitātes, kādās varētu izpausties nodarbības nometnēs. Tāpat nav iespējams pārredzēt visus tos grūtumus ar kādiem būs jāsastopas nometņu vadībām un kultūras lietu kārtotājiem, keroties pie šo jautājumu praktiskas atrisināšanas. Taču mūsu rīcībā ir dažas iespējas un tās izmantot neatliekami prasa pašreizējie apstākļi un nākotnes izredzes. Bez tam jau veiktais darbs rāda, ka ar ciešu apņemšanos un labu gribu pat šķietami neiespējamais kļūst iespējams. *Rs*

Vakarēšanas nozime trimdas apstāklos

Tāpat kā tautas dažādos ticējumos rodamas vēl daudzas senas tradicijas, arī mūsu darba dzīvē cauri tagadnei no senatnes ir uzglabājušās vakarēšanas. Pārlasot vakarēšanas tautas dziesmas un vērojot mūsu kultūras vēsturi, jāsecina, ka vakarēšanas sākotne būs meklējama vēl latviešu lielģimeņu laikos. Arī pēdējām izirstot, kad laukiem sadaloties, radās vienģimeņu saimniecības, šī jaukā darba paraža turpinājās.

Kad rudens darbi laukos un dārzos bija nobeigti, mūsu senči rīkoja vakarēšanas, kas veicināja tautas kultūrālās un arī saimnieciskās dzīves attīstību. Vakarēt sāka oktobrī un turpināja līdz marta beigām. Kad vakara solis bija apkopts, mājas ļaudis uzģērba tīras drānas, nomazgāja dienas darba putekļus un sāka vakarēšanu. Vakarēja vienas vai arī vairāku māju ļaudis kopā. Te puiši ar saimnieku vija strikus, pinekļus, gatavoja traukus un dažādus darba rīkus. Sievietes vērpa, adīja, auda jostas un izrakstīja kreklus. Vakarēšana bija arī skola jauniešiem, kas gāja pie vecākiem darbu mācīties. Visus skaistos, smalki izrakstītos kreklus māsiņas darināja gan dienās, bet lielāko tiesu vakaros pie skala uguns.

Ja kādai tautu meitai kāzas pienāca necerēti ātri un pūrs vēl nebija pielocīts, tad kaimiņu meitas gāja talkā vakarējot. Meitas pūra lielums bija atkarīgs gan no tēva turības, gan no pašas meitas rokdarbu prasmes un čaklības. Tautas meitas pūrā Kuldīgas apkārtnē minēti šādi priekšmeti: skapis, 1—2 šķirsti drēbēm, veļa, 6 viliaines, 12 izrakstīti linu krekli, ap 100 dvieļu, 100 pāru cimdu, 24 pāru zeķu un vairāki saiški prievīšu. Bez tam vēl linu un pakulu audekli un vadmalu un pusvadmalu baki. Tāpēc arī tautu meita dažkārt lepojās ar savu pūru.

Es nezinu, kas par vainu,
Ka man puiši neprecē
Divas tines labu drēbju
Trešā smalku paladziņu.

Tautietis vēroja meitas čaklumu, darba prasmi, mājas iedzīvi un arī pašu meitu. Atjautīga valoda, tīrība, čaklība bija vērtības, kas arvien stāvēja pirmajā vietā.

Šo vakarēšanas svarīgo nozīmi meitas arī labi apzinājās. Tā kāda 90 g. veca māmiņa stāsta: „Es toreiz vēl biju tikai pusmeita, bet gribējās jau lielai būt un visu prast. Pañēmu vakarējot rakstainu cimdu, bet adot raksts samisējās. Ne par ko darbu nepārtraucu, bet adīju tālāk, lai gan no rīta adījums bija jāizārda, jo citādi uzskatītu par nemākuli un krietni vien piezobotu."

Darbs vakarējot parasti ritēja straujā gaitā, kur ik darbinieks centās it kā parādīt sava darba veiklību, ar uzviju pārspēt citus un skaļi izteikt savus novērojumus. Puišu un meitu savstarpīgās draiskulības un atjautīgas sarunas bija vakarēšanas neatņemamā daļa. Cieņā bija arī asprātīgas zobgalības un mīklas. Ja mīklu pietrūka, tad nākošo reizi vakarēt gāja uz citu sētu, kur dzīvoja kāds vecāks cilvēks, kas bija liels mīklu zinātājs, lai no tā mācītos. Pasakas labprāt stāstīja veci ļaudis.

Darbs vakarēšanās parasti ritēja līdztekus ar dziesmām. Kā dziju kamolā mūsu tauta cauri gadu simteņiem satinusi savas dziesmas. Tās skanējušas ejot pie darba, vaļas brīžos, katrā gadskārtā.

Jau es biju, vēl es iešu
Jaunu meitu istabā.
Čīkstēt čīksti ratenīši,
Dziedāt dzied vērpējiņas.

Arī šodien, trimdas apstākļos, tautieši nav aizmirsuši ritināt savu dziesmu kamoliņu. Dziesma ir mūsu dvēsele, tā skan visur, kur vien ir latvieši. Tā skan un skanēs arī šeit trimdā garajos ziemas vakaros. Tā cels garu un dos spēku, izturību.

Senāk darbos, dzīrēs un arī vakarējot netrūka arī apdziedāšanās dziesmu, meitas aizkāra puišus, kas nepalika atbildi parādā. Dažbrīd vakara darba cēliens beidzās ar rotaļām vai arī ar kādām citām spēlēm. Piem. bagātais un nabagais, lapsas aste, ratu pirkšana u. c. Vēlā nakts stundā ciema ļaudis šķirās un norunāja atkal nākošo vakarēšanas vietu.

Tāda īsumā bija seno vakarēšanu norise. Arī šeit svešumā tās vajadzētu pēc iespējas atdzīvināt. Garīgo slāpju remdēšanā, ciešas garīgas vienības nostiprināšanā sava vērtība būtu arī vakarēšanām. Svešumā vai dzimtenē — mums būs jāsāk dzīve no jauna. Tādēļ vietā ir krāt zināšanas stiprināt savu latvisko garu, kā to darījuši mūsu senči pie skalu uguns. Centīsamies saglabāt visu to, kas skar mūsu tautas garīgo pasauli, tā stiprināsim savu garīgo kodolu un arī to vienotību, kas nepieciešama mūsu pastāvēšanai un nākotnei. *Biruta Senkēviča*

Atbilde

„Die Neue Zeitung" 8 n-rā lasāms:

„Pārvietoto personu iniciātoru grupa no Firstenfeldbrukas aprińka (Augšbavārijā) mums raksta: „Vācu iedzīvotāju vispārējā tieksme ierosināt noteikumus, kas iekustinātu apgrūtinātāju ārzemnieku projām aizdabūšanu, attīstās taisni tā, kā mēs, pārvietotās personas, to sagaidījām. Mēs arī zinām, ka katra nākošā apcere, kas tēlos piespiedu kārtā aizvesto pagājību un likteni, bavāriešu jaundemokratu aprindās izraisīs šovinistiskā noskańojuma paasinājumu. Vācu laikrakstu saldskābie apgalvojumi, kas zīmējas itkā uz pārvietoto personu mazāko dalu, mūsu jautājumu neizskaidro, tiem ir cits nolūks. Turam zem sava goda aizstāvēties pret šiem pārmetumiem, itkā mēs būtu fašisti. Kvislingus, kas vēl mūsu vidū atrastos, izskaužam mēs paši — pārdrošība būtu šo uzdevumu uzticēt vācu iestādēm. Pajautāsim, vai kāds vācu jaundemokratu žurnālists ir zińojis, ka šobrīd cilvēki, kas cenšas noslēpt savu vācu tautību, mūsu vidū meklē vājus raksturus, lai ar alkohola palīdzību izmantotu tos saviem mērkiem? Vai kāds ir zińojis, ka mūsu nometńu vārtu priekšā ir mīńājušies un mēģinājuši nodot pasūtinājumus daudzi vācieši un pat mūsu nometnes pārvaldē nākuši lūgt izziņu, „kur šeit pret degvīnu varētu pirkt divriteni?" Mums būtu interesanti arī dzirdēt, cik nacistu šobrīd pārgājuši darboties kriminalistikā un cik no tiem, lielāku izdevību dēł, maskojas ar mūsu nacionālām krāsām? — Par spīti teiktajam, mēs vēl tomēr ceram, ka tagadējo vācu žurnālistu vidū atradīstes daži, kas mūs pret šo lielā stila inscenēto kampańu aizstāvēs."

Pagodinājums un drošinājums tautiešiem

Pāvesta nuncija DP lietās apciemojums latviešu nometnē

26. janv. Altētingas latviešu kolonija piedzīvoja lielu dienu. Pie amerikāńu militārās valdības Frankfurtē akreditētais pāvesta nuncijs DP lietās 3. pāvesta misijas priekšnieks, arkibīskaps Karolus Kjarlo (Carolus Chjarlo) vēlēdamies apciemot kādu latviešu nometni, ieradās Altētingas latviešu kolonijas St. Paulusstifta nometnē Neiētingā. Augsto viesi pavadīja prof. Ugo Bertini un Vatikana 3. misijas sekretārs monsinjors Alberto Giovanetti. Isi pirms tam nometnē ieradās arī Latvijas un Igaunijas nacionālais delegāts pie pāvesta 3. misijas prof. P. Laurinovičs.

Pēc augstā viesa svinīgas sagaidīšanas un dievkalpojuma, nometnes zālē notika akts, kuŕā īsu apsveikumu latīńu valodā nolasīja prāv. A. Goldikovskis. Pēc tam nometnes vecākais mag. phil. L. Latkovskis latīńu valodā teica runu, raksturodams latviešu stāvokli Vācijā un runas noslēgumā itāłu valodā pasvītroja lielo pagodinājumu un drošinājumu mūsu liktenim, kāds parādīts ar Svētā Tēva sūtńa, apustuliskā nuncija viziti latviešu nometnē.

Uzrunādams akta dalībniekus, apustuliskais nuncijs arkibīskaps Kjarlo savu runu iesāka ar uzsaukumu „Lai dzīvo Latvija!". Tālāk viņš starp citu teica: „Man nav bijis izdevības redzēt jūsu valsti un jūsu skaisto dzimteni, bet es zinu, ka latviešu tauta ir strādīga, pacietīga un stipra. Es arī zinu, ka jūs esiet daudz cietuši līdz šim brīdim, bet es zinu arī, ka nekas nesalauž jūsu garu. Tāpēc es priecājos būt jūsu vidū, bet it seviški liels prieks man ir, ka varu būt še tieši kā Svētā Tēva delegāts. Es nāku pāvesta uzdevumā, lai apciemotu un vizitētu latviešu tautu šinī nometnē."

Runas noslēgumā apustuliskais nuncijs nodeva Svētā Tēva sirsnības apliecinājumu un svētību sacīdams: „Svētā Tēva vārdā sveicinu visus klātesošos. Lai jūs būtu stipri un cerētu uz Dievu, kas mūs iepriecinā mūsu grūtībās. Pateicos par godu, kādu latvieši man te parāda kā Svētā Tēva nuncijam, bet jo seviška pateicība par to lielo mīlestību, pret Svēto Tēvu pāvestu Piju XII., kādu es te redzu. Svētā Tēva uzdevumā dodu jums visiem svētību."

Apustuliskā nuncija izjustos vārdus, ko tulkoja prof. P. Laurinovičs, klausītāji uzņēma ar biežiem aplausiem. — Pēc nuncijas runas, koris un visi klātesošie nodziedāja mūsu valsts himnu. Sekoja koncerts, kuŕā piedalījās koris un solisti. Akta beigās nuncijam par apmeklējumu pateicās Latvijas un Igaunijas nacionālais delegāts prof. Laurinovičs un pazińoja, ka augstais viesis nodevis viņam dāvanu — 5000 markas trūkumā nonākušo atbalstam. Pēc tam nuncijs apskatīja nometni un apdāvināja bērnus un pieaugušos, nododams latviešu kolonijas vadībai sadalīšanai lielāku daudzumu cigarešu, cukura un kafijas. Nuncijs dzīvi interesējās par latviešu tautas dzīvi un atvadīdamies atkārtoti izteica prieku par šo vizīti pie latviešiem, kas viņu uzņēmuši tik sirsnīgi un ar lielu mīlestību. Augstais viesis solījās jau tuvākās dienās, atgriežoties Romā, zińot Svētajam Tēvam par savu apciemojumu.

Grāmata par Baltijas valstīm

ASV Lietuviešu nacionālās padomes oficiālajā biletenā 4. n-rā p. g. septembŕa mēnesī publicēti izvilkumi no zviedru profesora A. Sika zinātniskā darba „Ha De Rätt at Leva?" (Vai viņiem ir tiesības dzīvot?), kas iznācis Stokholmā. Vēstures departamenta direktors un Stokholmas universitātes prof. Dr. hist. A. Siks, atsaukdamies uz rakstiem, notām un visdažādākiem pārbaudītiem igauńu, latviešu un lietuvju, kā arī zviedru avotiem, nodałā „Baltijas valstis zem āmura un sirpja" apskata šo valstu stāvokli krievu okupācijas laikā.

„Bija gandrīz likums, ka visus augstākos ierēdńus atlaida, bet zemākos paturēja tikai uz laiku! Atlaistie darbinieki un izpostītie „kapitālisti" kłuva par sabiedrības parijiem. Viņi bija spiesti pārdot savu mantu, dzīvokłu iekārtu, vērtības un grāmatas. Bieži viņus arestēja NKVD vai arī apciemoja naktīs. Viņi dzīvoja nepārtrauktās bailēs no deportācijas."

Tālāk A. Siks citē padomju deportācijas dekretu attiecībā uz Baltijas iedzīvotājiem. Deportējamas ir sekojošas pilsońu kategorijas: 1. Visu likvidēto buržuju partiju, kā arī buržuju saimniecisko un kultūrālo biedrību locekłi; visi sociāldemokrati, sindikālisti un trockisti; 2. agrākā režima ierēdńi, tiesneši, policisti un virsnieki; 3. visi, kas 1919. g. cīnījušies pret bołševismu; 4. visi, kas izslēgti vai izstājušies no komūnistu partijas; 5. bēgli un emigranti; 6. agrākie sūtniecību darbinieki un ārzemju uzņēmumu pārstāvji; 7. personas, kas sarakstās ar ārzemēm, piem. esperantisti un filatelisti; 8. politisko bēgłu piederīgie; 9. reliģisko apvienību gani un locekłi; 10. aristokrati, muižu īpašnieki, rūpnieki, tirgotāji, bańkieri un restorānu īpašnieki. — Tā prof. A. Siks nāk pie tik asiem slēdzieniem, ka esam spiesti atturēties no to publicēšanas šinī izdevumā.

Nodałā „Baltijas valstis zem vācu jūga" minētais autors uzsver, ka 1941. g. 1. jūlijā vācu „Wehrmacht'es" pārstāvis kādā uzrunā apsolījis latvju tautai atdot brīvību, bet jau sākot ar 31. jūliju parādījies jauns apzīmējums „Ostland", sākumā gan tikai vācu telegrafa aģentūras zińojumos. 1941. g. jūlijā vācieši deklarējuši, ka „no krieviem nacionālizētie privātīpašumi tiks nekavējoties atdoti viņu likumīgajiem īpašniekiem", bet drīz pēc tam, ka „Baltijas valstīs ir tikai padomju īpašumi un absolūti izpostīti iedzīvotāji, kuŕiem reichskomisārs var vēlāk izdalīt vai pieškirt īpašumus pēc Reich'a ieskatiem". Aprādījis, ka nav šaubu, ka sākumā Baltijas tautas „apsveica vācu kaŕaspēku, kas solīja atsvabināt viņus no padomju varas", un ka „arī tie, kas pazina nacisma raksturu un mērkus, bija ar mieru sastrādāt ar jauno okupācijas varu", jo pasīvitāti varēja iztulkot kā pierādījumu, ka baltieši simpatizē kritušajam padomju režīmam", prof. A. Siks piemin arī t. s. „pašpārvalžu" nodibināšanu Igaunijā Dr. Mae, Latvijā ģen. Dankera un Lietuvā ģen. Kubiłunas vadībā, aizrādot, ka tās bija pilnīgi pakłautas vācu okupācijas administrācijai un ka būtu nepareizi uzskatīt visus šos igauńu, latviešu un lietuvju ģenerāldirektorus par „kvislingiem". Aizrādījis arī uz sadursmēm, kas izcēlušās starp viņiem un vācu okupācijas iestādēm, A. Siks starp citu piemin „Latvijas tieslietu ministrijas ģenerāldirektoru A. Valdmani", kas ticis „nogāsts un aiztransportēts uz Berlīni policijas uzraudzībai".

Baltijas karavīru mobilizācijas jautājumā autors aplēš viņu skaitu uz 30—40.000, kas nedsot liels, ievērojot to, ka Baltijas valstis kopā varējušas uzstādīt apm. 400.000 vīru stipru armiju. Pozitīvi šeit Siks novērtē Latvijas un Lietuvas ģenerāldirektoru pretošanos mobilizācijai bez privātīpašumu un valsts neatkarības atjaunošanas, uzsverot, ka vācu vara bijusi spiesta izdarīt mobilizāciju ar brutālu varu, pie kam daudzi baltieši apcietināti, nosūtīti koncentrācijas nometnēs, vai nošauti. Tomēr, norāda autors, nekādā zińā nedrīkst šo pretestību mobilizācijai iztulkot kā simpatiju apliecinājumu krievu komūnismam.

„Parādījusies kāda ārkārtīgi bīstama

Svešumā noslēdzies kaŗavīra mūžs

29. janvārī Minchenes latviešu koloniju pārsteidza negaidīta sēru vēsts. Loengrīna nometnē pēkšņā nāvē bija miris pulkvedis Kārlis Bojārs. Pulkvedis Bojārs piederēja tai mūsu virsnieku paaudzei, kuŗa savas kaŗavīru gaitas bija sākusi bij. Krievijas armijā. Kā virsnieku mēs redzam viņu jau mūsu strēlnieku pulku cīņās pirmā pasaules kaŗa laikā. Kad jaundibinātā Latvijas valsts aicināja savus dēlus cīņām pret uzbrucējiem, pulkvedis bija viens no pirmajiem ziemeļnieku rindās. 4. Valmieras kājnieku pulkā sava bataljona priekšgalā, pulkvedis Bojārs pašaizliedzīgi cīnījās un vadīja savus vīrus kaujās pie Melnupes un visās tālākās sava dzimtā novada — Ziemeļvidzemes atbrīvošanas operācijās. Vēlāk pulkvedim Bojāram uzticēja 4. Valmieras kājnieku pulka vadību. Par nopelniem atbrīvošanas cīņās viņu apbalvo ar augstāko goda zīmi — Lāčplēšu kaŗa ordeņa III un II šķiru, kā arī vairākiem citiem ordeņiem un goda zīmēm. Iestājoties miera laika apstākļiem pulkv. Bojārs nododas mūsu kaŗavīru audzināšanas un apmācības darbam, ielikdams tanī savu bagātīgo kauju virsnieka pieredzi un prasmi. Ilgus gadus viņš ir 9. Rēzeknes kājnieku pulka komandieris, vairākus gadus viņš komandē 7. Siguldas kājnieku pulku. 1939. gadā pulkvedis atstāj iemīļoto kaŗavīru audzinātāja un vadītāja darbu. Ar īstu latvieša neatlaidību un darba mīlestību viņš keras pie savas mājas iekopšanas, ko dažos gados izveido par priekšzīmīgu saimniecību. Kaŗa vētrām brāžoties pāri mūsu dzimtenei, pulkv. Bojārs ar dzīves biedri spiesti doties trimdā, — kur arī noslēdzās krietnā kaŗavīra mūžs 56 dzīvības gadā, nesagaidot tik karsti iecerēto atgriešanās brīdi savā dzimtenē.

Guldinot aizsaules ceļos aizgājušo pulkvedi svešas zemes smiltājā, no viņa atvadījās BALK pārstāvis mag. oec. J. Kalniņš, Loengrīnas nometnes latviešu vecākais inž. E. Palde, UNRRA's direkcijas pārstāvis, veco strēlnieku pārstāvis un daudzie pulkveža cienītāji, novēlēdami aizgājējam saldu dusu zem egļu vainagiem klātās kapu kopas. Izvadīšanas garīgo ceremoniju vadīja māc. Rūdolfs Forstmanis.

Moderna slimnīca Eichštatē

Eichštatē atklāta moderna UNRRA's galvenā slimnīca pārvietotām personām. Slimnīcā ap 100 vietu, izmeklēšanas un acu slimības kabineti. Par slimnīcas direktoru iecelts Dr. med. K. Apinis.

---

tendence: iedoma, ka Eiropas nelaimes pēc Versaļas miera līguma lielā mērā izcēlušās no daudzo jauno nacionālo valstu radīšanas. Vai nebija tā, ka taisni dažas lielvalstis ar savu imperiālistisko politiku bija par cēloni 1939. g. katastrofai? Vai tas dziļi nenospiestu visu cilvēci, ja otrais pasaules kaŗš beigtos ar vairāku mazo valstu neatkarības zaudēšanu? Ja izrādītos, ka nav iespējams radīt tādu pasaules kārtību, kas ļauj ar mazām tautām dzīvot drošībā un brīvībā, tad asins upuri šinī kaŗā būs bijuši veltīgi", noslēgumā saka prof. A. Siks. *„IB"*

Tautiešu dzīve franču joslā

Franču okupācijas joslā Vācijā mūsu tautiešu kopskaits nepārsniedz 2000. Par latviešu centru izveidojusies Rāvensburga, kur arī visvairāk uzplaukusi sabiedriski-kultūrālā dzīve. Ieskaitot Veingartenu, tagad te dzīvo ap 400 latviešu. Komitejas pr-tājs ir E. Freimanis (bankas darbinieks no Jelgavas), locekļi — inž. Ed. Piesaule, rūpnieks J. Krišjānsons un adv. Balgalvis. Rāvensburgā apmetušies arī vairāki mūsu mākslinieki: dziedātājs A. Priednieks-Kavara, Viktors Stots, Mirdza Sila un Velta Ozola un baletisti O. Lēmanis, Lichačova, Tillaka, Krādziņa un Bidiņa. Rāvensburgā un tās apkārtnē dzīvo gleznotāji: A. Annuss, J. Kalmīte, U. Alberts, J. Kalniņš un Anšlāvs Eglītis. Gleznotāji nesen noorganizējuši gleznu izstādi, piedaloties 21 autoram ar 165 darbiem.

Nepilnus 20 kilometrus no Rāvensburgas, otrs latviešu centrs ir Fronhofenā. Līdzīgi rāvensburgiešiem, tautieši arī šeit saņem kaŗavīru apgādi no franču armijas intendantūras, tā tad — apgādāti labi. Latviešus pārstāv mag. pharm. A. Dzirne. Fronhofenā dzīvo arī LSK pārstāvis franču joslā senators Stērste, lauksaimniecības kameras ģenerālsekretārs agr. Saliņš, doc. Fridrichsons un Liepājas filharmonijas diriģents A. Krīgens. Pēdējais Fronhofenā noorganizējis kori. Latviešu kopskaits Fronhofenā ir ap 300. Apmēram tikpat daudz tautiešu ir Singenā, bez tam latvieši vēl sastopami Biberachā, Reitlingā, Tībingenā, Rotveilā, Vurcachā. Gandrīz visi te dzīvo privātos dzīvokļos un apgādi saņem vai nu armijas vai UNRRA's.

Baltijas universitātei Hamburgā

paredzētais nams „Deutscher Ring" kļuvis nepieciešams citām vajadzībām. Tāpēc universitātei jāmeklē citas telpas, kas Hamburgā būs grūti atrodamas. *„IB"*

Jauns laikraksts

Ar 10. janvāri Eslingenā sācis iznākt laikraksts „Latviešu Ziņas". Tas iznāks 5 reizes nedēļā un to izdod Eslingenas latviešu kolonijas apgāds, par kuŗa vadītāju apstiprināts Valdis Bumbērs. Laikraksta galvenais redaktors ir Voldemārs Āboliņš, viņa vietnieks un redakcijas sekretārs — Jānis Porietis, vietējās informācijas daļas vadītājs — Jānis Raitums un mākslas un kultūras daļas vadītājs — Ilmārs Bastjānis. Reizi nedēļā laikraksts sniedz literātūras un mākslas pielikumu un nākotnē sola arī jaunatnes pielikumu.

Jaunas grāmatas

Vilis Štāls Kemptenē izdevis dzeju un ainavu grāmatiņu „Dzimtenei". Tajā sniegta mūsu pazīstamāko dzejnieku dzejoļu izlase un foto uzņēmumi ar Latvijas dabasskatiem. Grāmata iespiesta uz krīta papīra.

Tērvetes apgāds Oldenburgā rotatora technikā izdevis J. Veseļa „Latvju teiksmas". Krājumā ievietotas piecas rakstnieka pēdējā laika sacerētas teiksmas.

Nīrnbergas prāva

Lielajā procesā arvien smagāka pierādās atsevišķo apsūdzēto vaina. Pierādās arī milzīgā vācu laupīšanas kāre okupētajās zemēs. Visur saimnieciskā dzīve ruinēta, uzplaucis „melnais tirgus", par kuŗa barvedi pilnām tiesībām dēvē Hermani Gēringu. — Tūkstošiem piemēru rāda bezgala cinisko izturēšanos pret „ārzemju darba spēku„ un koncentrācijas nometņu iemītniekiem.

Žīdi vēlas neatkarīgu valsti

Atklājot jaundibinātās „atbrīvoto žīdu organizācijas" triju dienu kongresu Minchenē, kongresa priekšsēdētājs Dr. Zalamans Grīnbergs pazińojis, ka kongress sasaukts nolūkā atrast žīdu jautājuma atrisinājumu. Sanāksme vienojās griesties pie Apvienoto Nāciju Organizācijas atļaut evakuācijas organizācijas dibināšanu tiem žīdiem, kas grib atstāt Eiropu un doties uz Palestīnu. Žīdi aicina Apvienoto Nāciju Organizāciju nevilcināties ar neatkarīgas žīdu valsts dibināšanu.

Vācijas pašvaldību vēlēšanās uzvarējuši kristīgie sociālisti

Visās amerikāņu okupācijas joslas pašvaldībās, kuŗās nav vairāk par 20.000 iedzīvotāju vai kuŗas nepieder tiem Lielhesenas 17 apriņķiem, kur vēlēšanas notika jau iepriekšējā svētdienā, — 27. janvārī notika pašvaldību vēlēšanas. Piedalīšanās vēlēšanās bijusi seviški dzīva. Gandrīz visur izpaužas kristīgo sociālistu (atsevišķos iecirkņos nosauktās arī par kristīgi-demokratisko) partijas pārsvars, iegūstot vairāk par trešdaļu vietu. Seko sociāldemokratu partija, kas atseviški ņemot Lielhesenas apgabalu atrodas pirmā vietā. Gandrīz tikpat augstu balsu skaitu sasniegušas dažādās bezpartejisko un neatkarīgo grupas. Liberālie demokrati un komūnisti palikuši pēdējās vietās.

Kur palikuši vecāki?

Padomju Latvijas izglītības tautas komisāriāta paplašinātā kolēģijā, pēc „Cīņas" atreferējuma starp citiem jautājumiem, „nopietni apspriests arī jautājums par darbu republikas bērnu namos". Izglītības tautas komisāra vietnieks Ratnieks sūrojies, ka izglītības nodaļu vadītāji strādājot tā „it kā viņiem par bērnu namiem nebūtu jāatbild". Minētas nekārtības un bēdīgs stāvoklis Jelgavas, Cēsu, Rīgas, Valkas, Rēzeknes un Ludzas bērnu namos. Bet bērnu nami esot audzināšanas iestāde, „kuŗai jāatvieto bērnu-bāreņu māte un tēvs". Bērnu namu tīkls vēl jāpaplašinot, lai varētu uzņemt bērnus „no Vācijas teritorijas, kas aizdzīti tur vācu okupācijas laikā".

Lasot šīs rindas jāatceras Madonas raidītāja ziņa pag. gada rudenī ka no Vācijas Latvijā atgriezušies vairāki tūkstoši cilvēku, pie kam bērni pa lielākai daļai esot atgriezušies bez vecākiem. Šie bērni, acīmredzot, tad arī ir tie bāriņi, kas nīkst sākumā minētajos bērnu namos. Cik sāpīgi mums dzirdēt par šo bērnu likteni, tikpat sāpīgas ir domas, kur gan palikuši šo bērnu vecāki, vai kādā Padomijas apvidū tie tagad atrodas.

Minchenes ziemas ainas

Latviešu pavalstis. — Dzejnieks un praktiskie kungi. — Mimi un mieralaiku ilūzijas.

Minchenē latviešus var sastapt visur: uz ielas, tramvajā, sarīkojumu vietās. Gluži negaidot auss uztver pazīstamas valodas skaņas un skats tūliņ steidzas meklēt runātājus. Iegājis Loengrīna vai Freimanes nometņu latviešu nodalījumos, cilvēks jūtas itkā mazā latviešu pavalstī. Bet nevien valoda ir tā, kas vieno un saista, dažādie paradumi, kustības, pat seja un acis liek pazīt tautieti.

*

Ziema Minchenē līdz šim nav rādījusi pārlieku niknu vaigu. Gan vienu otru reizi saltums iekniebis vārīgākiem ausu lipiņās, vai licis vieglāk tērptam dāmietim palaist riksīti, taču šejienieši apgalvo, ka ap februāŗa vidu jau sniegs un aukstums būšot galīgi projam. Ja, sals šeit nav tas bargais (un tomēr savā ziņā mīļā atmiņā palikušais) Lauska tēvs, kas Latvijas lauku māju pakšos ziemā allaž cirta ar savu sudraba cirvīti.

Pilsēta, īpaši ja tā dzīvas, pulsējošas kustības pilna kā Minchene, izstaro zināmu siltuma daudzumu. Kamēr ārpus pilsētas, piemēram Grīnvaldes apkaimē, sniegs vizuļo balts un puikas urjavodami to gludina slēpēs āvušies, tikmēr centra laukumos un ielās tas kļuvis netīrs, čagans un dubļains. Netīrā sniegā nogāzies, augšpēdus guļ arī dzejnieka Fridricha Šillera milzīgais piemineklis Maksimiliāna laukumā. Tā viņš tur guļ kopš pavasara un neviens nedomā viņu pacelt. Gan šejienieši kādā savā izdevumā raksta un brīnās: „Vai Šillers arī esot politiski apvainotais?" Garām ejot, dažkārt apstājas viens otrs vecāks kungs, domīgi pakrata galvu un nosaka: „Ja, ja, so geht es!.."

Kurināmā jautājums radījis pilsētā dzīvojošiem akutas problēmas. Saltajās dienās ielās dažkārt var redzēt solīdi ģērbtu kungu apmierinātā izskatā ar malkas pagali padusē. Neviens neapgalvos, ka viņš, varbūt, to būtu ieguvis kaut kur izbumboto māju drupās vai nopircis melnajā tirgū.

*

Ja runā par aukstumu un salšanu, gribot negribot jāatceras iepriekšējā ziema kādā citā Vācijas pilsētā. No fabrikas apdullinošā divpadsmit stundu darba trokšņa un putekļiem savā fabrikas istabelē pārnākot, parasti arvien uznāca vēlēšanās just kautcik siltuma un mājīguma. Bet atbildēja tikai četras aukstas sienas un nabadzīga gultiņa: parastā „ārzemju darba spēka" daļa. Tā tas gāja dienu no dienas. Tomēr izturēju, nezaudēju arī savu humora normu un dažkārt vakaros pat nodziedāju Rūdolfa āriju no Pučini „Bohemas". Mazajai francūzietei, kam arī vārds Mimi — darbā bieži sala rokas. Viņa bija jau trešo gadu projam no savas dzimtenes — saulainās Francijas — un bieži stāstīja par to. Gribētos ticēt, ka Mimi arī ir to atkal ieraudzījusi — savu Franciju.

*

Un ja daudzina vārdu „bohema", nevar neminēt Minchenes vīnu. Gan šis vīns ir parasti skābais, vienkāršais, un tikai „teku zinātāji" prot atrast kautko „stiprāku", taču arī skābais var dot zināmu illūziju, itkā kautrīgu mēģinājumu ieslīdēt „miera laika" dzīves apstākļos. Tie paši kautrīgie mēģinājumi vērojami šejienes tirdzniecības un rūpniecības dzīvē.

Lai nu kā, mūs, trimdas gājputnus, visvairāk saista domas par mūsu pašu tautas nākotni. Un blakus vārdam — nākotne stāv vārds — Latvija. Visumā kautcik esam apraduši ar tagadējiem apstākļiem, esam pašreiz apgādāti ar dienišķo maizi. Daudzi atraduši mierinājumu darbā. Mēs, īpaši jaunākā audze, aizpildam laiku mācīdamies svešvalodas un dažādus amatus. Un tomēr mūsu skati arvien atkal un atkal griežas uz vienu pusi un viena doma dedzina kvēlāk par dienvidzemju sauli. Tā ir Latvija.

Jānis Pamiljens

LATVIEŠI MINCHENĒ

BALK steidzīgi vajadzīgs remontspējīgs šofers, vācu valodas pratējs, gāzu ģenerātora smagās automašīnas apkalpošanai. Alga 170 markas mēnesī. Pieteikties līdz 15. februārim Latviešu aprūpes birojā Minchenē, Herzoga Rūdolfa ielā 49.

„Tēvija" Baireitā

Koncertu turnejā pa Bavārijas latviešu nometnēm, vīru dubultkvartets „Tēvija" apmeklēja arī Baireitas latviešus. Pirmais koncerts notika 16. janvārī un guva lieliskus panākumus. Pēc vietējās pārstāvības un kaimiņtautu lūguma, 20. janvārī koncertu atkārtoja. Zāle pārblīvēta vēl vairāk kā pirmo reizi un sajūsma par priekšnesumiem klausītājos vēl lielāka. — Apmeklējuma laikā dziedoņi ar priekšnesumiem piedalījās arī amerikāņu virsnieku klubā, iegūstot arī šeit klausītāju atzinību.

A. Venters

Krievu okupācijas joslā

No Chemnicas (krievu okupācijas joslā) šinīs dienās Bavārijā ieradās kāds tautietis, kas tur visu laiku atradies slimnīcā. Viņš stāsta, ka pašreiz Chemnicā atrodas vairs tikai pāris latviešu ģimenes — nometnē kopā ar vācu nacistiem. Vēl pag. vasarā Chemnicā un tās apkārtnē mituši vairāki latvieši, bet tie pakāpeniski savākti nometnē un no turienes aiztransportēti kaut kur tālāk. Pirms ievietošanas nometnē, atņemtas visas mantas un pat apģērbi, kuŗu vietā nometnē izdoti īpaši vienveidīgi pelēki tērpi. Nometne stingri apsargāta, sievietes un vīrieši ievietoti katrs savā nodalījumā, no plkst. 6 rītā līdz 6 vakarā visiem jāiet darbā. Uzturs zem normālā. — Pag. pavasarī Chemnicā bijuši arī daži latviešu gaisa izpalīgi, bet tie aizvākti jau drīz pēc krievu ienākšanas.

Vai kontakts ar Mēnesi un Sauli

ASV kaŗa ministrija ziņo, ka Evansa signalstacijā Nudžersijā ar „Radar" aparāta palīdzību, pielietojot īsviļņu staru raidījumus, 10. janvārī izdevies panākt kontraktu starp Zemi un Mēnesi. „Radar" aparātus kaŗa laikā sabiedrotie lietoja attālumu un lidmašīnu atrašanās vietu noteikšanai. — Paziņojums pasaules presē radījis plašu atbalsi, pārspriedumus un minējumus. Pieminētais atklājums, ja to tā var apzīmēt, ir pirmās šķiras zinātniska sensācija.

Austrāliešu zinātniekiem, ar to pašu „Radar" aparatu, ka ziņo, izdevies panākt kontaktu arī ar Sauli.

Vai jūs to ziniet?

— 1206. g. lībju sacelšanās kustības vadoņiem pie Ogres upes bijusi slepena sapulce ar polockiešiem par vācu padzīšanu no zemes. Sazvērestību nodeva lībju vecākie Krijāns un Lijāns, kas saņēma nodevēju algu: ap kājām tiem apmeta auklas un tos pārrāva vidū pušu. Abi apglabāti Ikšķiles baznīcā blakus bīskapam Meinhardam un Bertoldam.

— 1766. g. Katrīna Lielā izdeva pavēli dibināt Iršos vācu koloniju, lai tur radītu „paraugsaimniecības". Turienes latviešu zemniekus pārcēla uz tuvējām valsts muižām. Pirmais kolonists ieradās no Lībekas, tam sekoja vairāki simti citu, kas te bija brīvi no nodokļiem un kaŗa dienesta. Jau 16 gadus vēlāk krievu valdība atzina, ka kolonisti ir nederīgi, tie izrādījušies par pabalstamiem nabagiem un iecerēto paraugsaimniecību raža zemāka par latvju zemnieku māju ražām. Kolonisti, neskatoties uz lielām privilēģijām, sāka bēgt, bet krievu valdība tos kēra un lika spaidu darbos, lai tie atpelnītu parādu, kas cēlies par viņu pārvešanu un nometināšanu.

— Gustavs Ādolfs Valmieru atdāvāja savam valsts kancleram Akselim Uksenšernam, kuŗa uzvārds tulkojumā nozīmē vērša pieri. Vērša piere vēl šodien redzama Valmieras pilsētas ģērbonī.

— Daugavpilī, psīchiatriskā slimnīcā atrodas dziļākā aka Latvijā (570 m). Tā izvird sālūdeni: 1 litrs ūdens satur 81 g sāls. Iztvaicējot akas izvirdamo ūdeni, var iegūt vāramo sāli tādā daudzumā, ka tas apmierinātu visu sāls patēriņu Latvijā.

— Dziļākais ezers Latvijā ir Raipala ezers (33 m) Veclaicenē, pie Korneta pilskalna, starp 7 citiem ezeriem.

— Latvju kuģniecības šūpulis ir Ainaži (lībju valodā: vientulš). Tur celti pirmie latvju burinieki. 1864. g. Kr. Valdemāra ierosmē, kapt. Dāls nodibināja pirmo latvju jūrskolu, kas savā laikā bija lielākā un labākā jūrskola cariskajā Krievijā.

— Cēsu Sv. Jāņa baznīcas slieksnis ir vienā līmenī ar Rīgas Pēteŗa baznīcas torņa gaili, kas atradās 136 m. virs j. l. Pēteŗa baznīcas tornis bija augstākā koka konstrukcijas celtne Eiropā. Tas bija 60 cm nosvēries sānis.

— Drustu Pērļupītē līdz 1720. g. zvejotas pērles, kad to zveju ģenerālgubernātors aizliedzis, jo pērles valdības uzdevumā drīkstēja zvejot tikai speciālisti.

K. Vanags

ANO portreti

Londonas sanāksmes delegāti avīžnieku skatījumā

Kāds amerikāņu rakstnieks kautkur ir rakstījis, ka starpība starp gudriem un mulkiem īstenībā esot ļoti maza. Abi izdarot daudz kļūdu. Mulki vienmēr izdarot tās pašas kļūdas — gudrie jaunas. — Par šo izteicienu jādomā, kad plašajā Vestminsteres hallē pirmo reizi dzird 50 nāciju delegātu runas. Pēc amerikāņu rakstnieku domām, sabiedroto nāciju delegāti ir gudri — viņi, bez šaubām, pielaidīs arī kļūdas, bet tās būs jaunas kļūdas, jo viņi neatkārtos Tautu Savienības pielaistās. Gandrīz bērniškīgā sajūsma, kas bija raksturīga Tautu Savienībai divdesmitajos gados, tagad ir izzudusi. Tās vietā stājies vēss, lietišks, pesimistisks reālisms. Arī tagad ir apakškomisijas, izmeklēšanas komisijas, ekspertu grupas, bet tagad jūt gandrīz bažīgu steigu, ar kādu šīs komisijas veic savu darbu. Arī tagad saka skaistas runas, bet šīs runas nav nacionālo stāju atspoguļojums. Viņas atstāj patīkami garlaicīgu iespaidu ar to, ka visi runātāji runā par vienu un to pašu lietu un rezultātā nonāk pie viena un tā paša gala atzinuma. Izcilu personību — kā: Briāns, Čemberlens, Strezemans, Griekijas Politis, Rumānijas Titulesku vai Ungārijas Apońji, — tagad nav, bet varbūt tagadējais labi saskaņotais ansamblis būs labāks par to, kas bija Ženēvā, kur blakus izcilajām personām pārējie bija spiesti tēlot tikai statistu lomas.

Pols Anri Spāks — Beļģijas ārlietu ministrs un konferences priekšsēdētājs — ir īsts diplomats. No tālienes viņš ar savu cigāru, platmali un korpulenci drīzāk atgādina kādas provinces komercbankas direktoru, nekā panākumiem bagātu diplomātu. Tikai tuvumā, sarunājoties top redzams, ka viņa mazās dzīvespriecīgās, kustīgās acis zaudējušas dzīvespriecīgo izteiksmi. Kad vācieši iebruka Beļģijā, Spāks emigrēja uz Spāniju, no kuŗienes pēc vairākiem nepatīkamiem internācijā pavadītiem mēnešiem beidzot nonāca Londonā. Trimdas gadi atstājuši tagad 46 g. vecā vīra sejā savas pēdas. Arī kā runātājs Spāks, kas tik pat labi runā angliski kā franciski, palicis niansētāks. Viņš ir viens no sanāksmes labākiem runātājiem.

Žoržs Bido — franču ārlietu ministrs — sanāksmē arvien rada jaunu toni. Kas viņu, tāpat kā daudzus šaī sanāksmē, izceļ, tie ir pēdējo gadu pārdzīvojumi. Arī Tautu Savienībā piedalījās pirmā pasaules kaŗa dalībnieki, bet šie vīri tomēr stāvēja daudz tālāk pagājušā kaŗa dziļajām problēmām nekā piem. Bido, kas kopš 1942. g. sākuma bija franču pagrīdes pretestības kustības dvēsele. Gandrīz neviens konferences dalībnieks sevī neapvieno tik interesantas preteškības, kā viņš. Sākumā necils, kluss, lai gan apdāvināts ģimnazijas skolotājs, kā kaŗa dalībnieks, viņš 1941. g. tika atlaists no vācu gūstniecības un kļuva par franču pretestības kustības „Maquis" vadītāju. Šis skolotājs, kas jau pirms kaŗa mēģināja darboties žurnālistikā, izrādījās nepārspējams pamfletists, kas slepeni rediģēja „Karojošās Francijas ziņas". Neliels augumā, ar stipri attīstītiem vaigu kauliem kalsnajā sejā, labi ģērbies, parasti ar dzeltenīgu cigareti zobos, viņš tomēr nemaz neatstāj cīnītāja iespaidu. Kad 24. augustā pēc Parīzes atbrīvošanas, nākot tieši no barikādēm, Bido satika grupu vācu ievainoto virsnieku, viņš stādījās tiem priekšā kā pretestības kustības vadītājs, bet vācieši negribēja tam ticēt. Viņš teica: „Apsveicu Jūs uz izveseļošanos un novēlu drīzumā atgriesties atbrīvotā Vācijā." Kā toreiz vācu kaŗavīri, tā tagad Londona atrodas šī mazā vīra iespaidā, kas labi runā, lai gan mazliet docēdams, un savu personību nekad nepasvītro, bet uzrāda milzīgu enerģiju, ja runa ir par Franciju.

Andrejs Gromiko, Padomju Savienības delegāts, ir krievu diplomatijas „jaunais vīrs". Mazliet stīvs, formels un ārkārtīgi mazrunīgs. Nevar iedomāties lielākus pretpolus kā Gromiko un Ļitvinovu, kas Padomju Savienību reprezentēja Tautu Savienībā. Ļitvinovs debatēja, nekautrēdamies par savu slikto angļu un vācu izrunu, turpretim Gromiko runādams korektā angļu valodā aizvien ir atturīgs. Viņš, atšķirībā no Ļitvinova un lielākās daļas pārējo krievu, ir skolots diplomats. Viņš ilgus gadus strādājis PSRS sūtniecībā Vašingtonā un ir redzams, ka Amerika viņu stipri ietekmējusi. Ar tumšajiem matiem, biezajām uzacīm virs dziļi iedobtajām tumšajām acīm un ar amerikāņu paraugā piegriesto nevainojamo uzvalku, viņš neatstāj tipiski krievisku iespaidu. Par spīti noslēgtībai, Gromiko ātri iegūst draugus un stāsta, ka viņam esot seviškas darba spējas komitejās, kur nepieciešama sīki saskaņota rīcība.

Velingtons Kū — Kīnas delegāts, reprezentē veco Ženēvas skolu. Kopš gadu desmitiem sūtnis, vairākās reizes ārlietu ministrs, viņš ir visspožākais kīniešu diplomats. Viņš runā franciski kā parīzietis, angliski kā londonietis un vāciski kā berlīnietis. Tikai retos gadījumos kīniešu šļupstošais „s" pazib viņa valodā. Velingtons Kū ir dienvidkīnietis un viņa trauslais stāvs, šaurā garenā galva un gaišā, gandrīz baltā ādas krāsa, norāda, ka viņš dzimis tālu no Mongolijas. Viņš ir aizrautīgs runātājs, kas gan savas uzrunas parasti lasa, bet tik labi, ka atstāj iespaidu, it kā runātu brīvi. Kad viņu redz staigājam pa koridoru daudzo sekretāru pavadībā, tūlīt var pazīt izcilu, rafinētu diplomatu, kas daudzās starptautiskās sanāksmēs vienmēr ar panākumiem reprezentējis savu zemi.

Eksotiskie delegāti arī šajā sanāksmē intrigē zińkāri. Saudi Arābiju, piemēram, reprezentē Ibn Sauda dēls Emirs Feisals. Viņš valkā tradicionēlo tērpu — burnusu, baltu turbānu un zandales. Vakaros viņš apmaina savu balto turbānu ar zeltā izšūtu. Emirs Feisals ir vienīgais delegāts — karaliskā nama loceklis un visur tiek apsargāts. Kamēr Ruzvelta kundze, Stetinius, Bevins un daudzi citi brīvi kustās žurnālistu vidū, karaliskajam princim patstāvīgi seko nūbiešu sardze.

„Atbalss"

Feliks Vancēvičs

Dr. Lolla vergu grupa

(5. turpinājums.)

Te frońte sākumā bija samērā mierīga. Tomēr bija nepatīkami strādāt klajā laukā, kur briesmas draudēja no visām pusēm. Sonderfīrers Lolls spīdzinādams arvien sūtīja mūs strādāt bīstamās vietās. Atceros kādas vēja dzirnavas atklātā laukā, kuŗas nosaucām par Nāves dzirnavām. Vairāki vācieši jau bija pie tām krituši. Tās kļuva arī par mūsu soda vietu. Tomēr mūsu draugi holandieši laikam bija kaut kā paziņojuši pāri frontei par mums un no turienes mūs izvairījās apšaudīt. Šo apstākli vēlāk sāka izmanoto vācu vadība, izlietojot mūs par aizsegu saviem mīnumetējiem. Ja kāda viņu baterija paredzēja sākt apšaudi, mūs sūtīja tās priekšā strādāt. Riebīgi bija mīnu griezīgie kaucieni virs galvām, bet vēl riebīgāka sajūta, ka esam uzstādīti par dzīviem mērķiem. To visā pilnībā izjutām kādā svētdienā, kad atkal bijām par aizsegu vācu mīnumetējiem. Baterijas izšāva savas sērijas un mīnas pēc kāda laika kautkur tālumā dobji dunēdamas eksplodēja. Tūlīt atbildēja artilerija no otras puses, uzmanīgi taustīdamās pēc vācu baterijām. Viņu uguni koriģēja lidmašīna, kas riņkoja virs mūsu galvām. Granātas sāka krist arvien tuvāk un tuvāk. Nezināmām, ko darīt, jo bēgt bija aizliegts. Kad granātas sāka krist mūsu vidū, vācieši neizturēja un sāka mukt. Mēs sekojām viņiem. Pēkšņi uz ceļa parādījās sonderfīrers Lolls.

— Kāpēc jūs bēgat? — viņš kliedza, izraudams revolveru no maksts. — Tūlīt atpakaļ!

Bijām spiesti griesties atpakaļ. Kādā bedrītē bija viens mūsējais. Kājas un sēdvieta vien atradās laukā, Lolls pieskrēja tam un spēcīgi iespēra ar kāju. Nu cilvēks izrāpās laukā un mēs redzējām, ka tas bija bailīgais Liepājas kurpnieks Blūms, Runcis gulēja grāvī. Arī tas dabūja spēcīgu spērienu.

— Glēvuli! — Lolls saskaities kliedza, bet tūlīt pats iekrita grāvī, jo pāri galvām iekaucās granāta. Nu viņš vairs nekliedza, bet sakaunējies aizvilkās mājās. Pa gabalu arī mēs sekojām.

Nebija arī vairs ko ēst, jo gandrīz visu apēda vācieši. Edām bojātus augļus un saslimām ar vēderiem. Kādā rītā arī es vairs nespēju celties. Pārējie aizgāja, bet drīz vien atpakaļ atskrēja Gercāns.

— Nāc ātri, sonderfīrers tevi sauc!

— Es nevaru...

— Būs slikti!

— Vienalga...

Gercāns aizgāja. Kādu brīdi bija miers. Tad pēkšņi ieradās Lolls ar diviem tulkiem. Domāju, ka sitīs, bet kā par brīnumu šoreiz tas nenotika. Tikai pavēlēja tūlīt celties un iet pie ārsta uz fronti.

Mani pavadīja kāds vācietis. Bija miglains rīts un neko nevarēja saskatīt. Tomēr dzirdot tuvcīņas ieroču troksni tik tuvu, radās cerība drīz izkļūt no vācu verdzības jūga. — Izstai-

Karalis vai ostas strādnieks

Belģija vēlēšanu priekšvakarā

Belģija atrodas vēlēšanu cīņas zīmē. Ministru prezidents van Akkers (sociālists) atlaidis deputātu kameru un senātu, nosakot jaunas vēlēšanas 17. februārī. Jaunievēlētai tautas pārstāvībai jāsanāk 8. martā.

Parlamenta atlaišana Belģijā nekādā ziņā nav pārsteigums. Visu partiju pārstāvji, pirmkārt katoļi, jau ilgāku laiku prasīja parlamenta atlaišanu, pamatojot to ar apstākli, ka tagadējais parlaments neesot īstā tautas pārstāvniecība.

Belģijas vēlēšanas rādīs vairāk kā tikai partiju attiecības parlamentā. Vispār, parlamentu vēlēšanu būtībā tagadējā pēckara Eiropā rāda, ka notiek izšķiršanās netikai par iekšpolītisko stāvokli, bet ļoti bieži arī par attiecīgās valsts konstitūciju. Kā Francijā, Grieķijā, Jugoslāvijā, tāpat arī Belģijā šajā gadījumā lieta grozās ap valsts formu, ap monarkiju vai republiku. Nav šaubu, ka sociālistu un komūnistu uzvaras gadījumā Leopoldam III nebūs atgriešanās. Turpretim katoļu partijai Leopolda III atgriešanās ir rakstīta par paroli karogā. Ciktāl katoļi karali atklāti atbalstīs, nav pašreiz vēl skaidri nosakāms. Katrā ziņā sava loma te būs arī apsvērumiem, ka sociālistiski vai komūnistiski noskaņotie vēlēšanu iecirkņi tomēr varētu pievērsties arī katoļiem, jo šie vēlētāji gan grib kreisā virziena valdību, tomēr monarcha vadībā. Priekškara laikos Belģijā bija tā, ka komūnisti, par reksistiem nerunājot, kā „Viņa Majestātes opozicijai" piederīga partija, baudīja tādu pašu cieņu, kā visas pārējās partijas.

Bazeles „National Zeitung" raksta: Šobrīd izskatās tā, itkā arī šai medaļai būtu divas puses, itkā daļa katoļu pamestu savu partiju, tiklīdz tā kļūtu leopoldiska, Šīs briesmas seviški pastāv valoņu rajonos."

Kreiso izredzes, šķiet, arī tāpēc izdevīgākas, ka van Akkers un viņa valdība izpratusi cīņu pret Leopoldu gluži praktiskā plāksnē. Viņi nerada šaubas, kas domāts ar vārdu „republika". Van Akkers savā vēlēšanu cīņas programmā ierobežojās ar trijiem vārdiem: „Nacionālizācija, racionālizācija, sociālizācija". Kā bijušais ostas strādnieks, van Akkers vispār jāuzskata par vienu no interesantākām un spējīgākām jaunās Belģijas politiskām figurām. To rāda arī viņa valdības rīkojumi. Ja arī apstākļi viscaur nav uzlabojušies — piem. Belģijā vēl arvien plaukst melnais tirgus — van Akkers savā vēlēšanu runā tomēr ar pilnu tiesību varējis teikt: „Pārtikas līdzekļus Belģijas iedzīvotāji saņem mazāk kā Anglijas iedzīvotāji, tomēr vairāk kā visu pārējo Eiropas zemju iedzīvotāji. Pagājušā gada februārī mēs cīnījāmies pret nopietnu bezdarbu. Par spīti tam, ka pa šo laiku atgriezušies daudzi spaidu kārtā aizvestie, bezdarba Belģijā tagad tomēr nav."

Sociālistu lielo pašapziņu apliecina arī viņu partijas priekšsēža Makša Buses paskaidrojums par kopējās sociālistu-komūnistu frontes noraidīšanu. Vislabāk situāciju aptver kāda Šveices laikraksta korespondents: „Van Akkers ir ļoti populārs, ieskaitot pat liberāļu partijas aprindas, kuŗu izredzes šīs partijas divkosīgās nostājas dēļ nav seviški spīdošas. Līdzīgi arī komūnistiem mazākas izredzes, ka balsu pieaugums, ko viņi droši vien vēlēšanās iegūs, tiem patiesi nodrošinās vadītāju stāvokli.

Tā tad Belģijas vēlēšanu cīņas pamatjautājums izteicams primitīvā formulā: Par karali — vai par ostas strādnieku? Zīlējot šīs situācijas atrisinājumu, jāpatur prātā apstāklis, ka Belģija ir rūpniecības zeme ar ļoti daudz strādniekiem.

Pēc „Die Neue Zeitung"

Saruna ar Stalinu par aizdevumiem

„The Stars and Stripes" ziņo par ASV republikāņu pārstāvja M. Kolmera sarunu ar Stalinu par amerikāņu aizdevumu Padomju Savienībai. Kolmers apceļojis PSRS un 13 citas Eiropas valstis, lai noskaidrotu to ekonomiskos apstākļus. Viņš ir parlamenta pēckara ekonomisko lietu komitejas priekšsēdētājs. Kolmers izteicies:

„Es jautāju Stalinam, cik lielu aizdevumu Padomju Savienība vēlas no Savienotajām Valstīm. Stalins atbildēja, ka viņš gribot 6 biljonus dolāru. Tad es viņam vaicāju, kā viņš domā aizdevumu atmaksāt. Stalins likās izbrīnējies un teica, ka viņš nesaprotot, kādēļ vispār tāds jautājums. Tālāk viņš izteicās, ka Savienotās Valstis neprasot arī Ķīnai, kā tā domājot nokārtot savu aizņēmumu. — Tad es viņam jautāju, kādi ir PSRS nodomi Ķīnā. Stalins sirsnīgos vārdos atbildēja, ka viņam Ķīnā neesot nekādu nodomu un viņa vienīgais mērķis esot atjaunot Krieviju."

Kolmers stāsta, ka viņam bijusi saruna arī ar kādu padomju fabrikas vadītāju, kam viņš vaicājis, vai arī Padomju Savienībā kādreiz esot streiki. Tas atbildējis, ka pie viņiem streiku neesot — streiki esot amerikāņu iestādījums.

Pie šīs Kolmera intervijas interesanti piebilst, ka ASV finansu ministrs Freds Vinsons, pēc tā paša „The Stars and Stripes" ziņām, izteicies, ka PSRS pieprasījums pēc aizdevuma jau ilgāku laiku atrodoties ASV ārlietu ministrijā. Turpretim ārlietu ministrija apgalvo, ka tā Padomju Savienības aizdevuma pieprasījumu neesot saņēmusi.

Jauns saspīlējums Balkānos

Ļoti saspīlētas attiecības pašreiz radušās Grieķijai ar Albāniju Epiras apgabala dēļ. Abas puses paziņojušas, ka ir gatavas cīnīties par šo apgabalu. Kā grieķi, tā albāņi savilkuši pie robežām prāvākas armijas vienības. Ir ziņas par daudziem robežincidentiem.

Epiras apgabalu grieķi okupēja 1912. gadā, padzenot no turienes turkus. 1914. gadā Epiru atdeva Albānijai un tā šo novadu paturēja līdz savam sabrukumam. Pirmā pasaules kara sākumā Epiru atkal okupēja grieķi. Miera konferencē 1919. g. Itālija, kas

---

gājām lielu frontes sektoru, bet ārstu neatradām. Gājiens tomēr nebija velts, jo ieguvu vērtīgas ziņas par frontes attālumiem un stāvokli. Tikai toreiz mums pietrūka drosmes šīs ziņas izmantot.

Fronte pamazām sāka palikt nemierīgāka. Artilerijas uguns pieuga. Granātas krita laukos un arī pilsētiņā, izraudamas robus vēl nesadragātās mājās. Istabās palika par „karstu" un mēs iemitinājāmies pagrabos. Kādu laiku dzīvoju kopā ar Grīsli, enerģisku laucinieku, kas centās pierunāt paslēpties vietējā baznīcā un tur sagaidīt angļus. Plāns nebija slikts — tikai mēs nezinājām, kad viņi nāks. Vācieši kā kukaiņi pirms bojā ejas palika arvien niknāki. Kādā dienā viņi savāca vēl atlikušos holandiešus kopā un evakuēja uz aizmuguri. Bija sākušās cilvēku medības. Tām sekoja laupīšanas, Vācieši klīda pa holandiešu atstātām mājām un ņēma visu, ko tik vien varēja paņemt līdzi. Mantas viņi veda projam pat ar mašīnām.

Lobījām pupiņas kādā sarīkojumu zālē. Žibeiks te bija atradis fisharmoniju un sāka uz tā spēlēt fokstrotus. Viņš nelikās mierā tikmēr, kamēr ieradās sonderfīrers.

— Kas te darba laikā mūzicē?

Klusums.

— Neteiksiet?

Klusums.

— Ei, jūs tur, garais, panākiet šurp?

—Vai es? — atsaucās garais Sēlis.

— Nē, tas otrs.

Kleinhofs atgriezās sasistu seju.

Pēcpusdienā bija jāiet uz Nāves dzirnavām pēc maisiem. Mūs pavadīja melnmatains vācietis, ko bijām iesaukuši par Pīka kalpiņu. Viņš bija ārkārtīgi bailīgs, bet godkārīgs un par vari gribēja izpelnīties paaugstinājumu. Tāpēc pats brīvprātīgi pieteicās bīstamos pasākumos. Pīka kalpiņš kā briedis gāja pa priekšu un mēs virknē sekojām. Paretam krita granātas. Pīka kalpiņš tad sastinga un pavēlēja visiem gulties. Mēs gūlāmies, cēlāmies, skrējām uz priekšu, līdz sasniedzām pilsētas pēdējās mājas. Līdz dzirnavām atlika vēl pāris simts metru, kas bija jāveic pa atklātu lauku. Pīka kalpiņš izvilka revolveri un pavēlēja mums iet uz priekšu, pats palikdams aiz pēdējās mājas stūra. Mēs gājām — Gercāns, es, Millers un vēl daži. Pārējie palika celmalas grāvjos, nogaidīt kā mums izdosies. Ar pārskrējieniem laimīgi veicām bīstamo posmu. Bet tūlīt arī sākās apšaude. Paslēpāmies dzirnavās un jutām, ka esam atgriesti no pārējiem. Salīdām pagrabā un gaidījām, kas nu būs.

— Te fronte pavisam tuvu, — teica Millers — vajadzētu mēģināt...

— Šāda izdevība tik drīz neradīsies...

— Paliksim!

Un mēs palikām līdz vēlam vakaram. Dzirdējām tūvcīņas ieročus, balsis itkā ejot triecienā. Cerējām drīzumā nokļūt pie angļiem. Bet naktī ieradās vācieši un aizveda mūs atpakaļ. Sonderfīrers bija ārkārtīgi saniknots, bet neiedomājās īsto iemeslu, kāpēc palikām dzirnavās.

(Turpinājums sekos)

bija pārņēmusi Epiras pārraudzību kara laikā, šo novadu apsolīja Griekijai, taču kad 1921. g. Griekijā gāza Veniselosa valdību, itāļi solījumu vairs neatzina un Epira tika pievienota Albānijai. *„The Stars and Stripes"*

ĀRLIETAS

— Savienoto Valstu ārlietu ministŗa vietnieks Ečsens izteicis neapmierinātību par lēno sarunu gaitu ar krievu pārstāvjiem attiecībā par Ungārijas naftas laukiem, kas pieder kādai amerikāņu naftas sabiedrībai. Budapeštā kompetentas krievu aprindas paskaidro, ka krievu nodoms neesot pārņemt šos naftas laukus savā rīcībā.

— Nujorkā 29. janv. miris Ruzvelta bij. padomdevējs Harijs L. Hopkins.

— Maskavas radio ziņo, ka Irānā ievedot ieročus un zemes dienvidos jau esot notverti banditi, kas bruņojušies ar ārzemēs darinātiem ieročiem. Irānas ārlietu ministrija savukārt noliedz Teheranas krievu laikrakstā publicēto ziņu, ka Bakhtiari apgabalā būtu sākusies sacelšanās. Bakhtiari apgabals atrodas tuvu svarīgajam ceļam no ziemeļiem uz dienvidiem, kas seviški nozīmīgs ostas pilsētas Bandur Shapuras apgādei.

— Savienoto Valstu un Anglijas valdība iesniegusi protestu Jugoslāvijai par 4400 Vācijas pilsoņu illegālu ievešanu Vīnē. Pārvešana notikusi necilvēcīgos apstākļos — 10 dienu ilgo ceļojumu pārvestajiem vajadzējis pārciest nekurinātos preču vagonos. Četras personas ceļā mirušas. Viņu līkus transporta pavadoņi iesvieduši grāvjos.

— Padomju žurnālisti, kas nesen apmeklēja amerikāņu okupācijas joslu Vācijā savos ziņojumos norāda uz gauso rūpniecības un transporta atveseļošanos. Par pašvaldību vēlēšanām kāds krievu korespondents ziņojis, ka arī paši militārās valdības pārstāvji atzīstot, ka vēlēšanas notikušas par ātru, jo partiju ietekme un līdzdalība tajā esot pavisam neievērojama.

— Bernes žurnāls „Der Weg" publicējis kaŗa zaudējumu vispārējo statistiku, kas uzdod 14,45 mil. kritušo un 5,5 milj. nogalināto. Bez tam gaisa uzbrukumos zaudējuši dzīvības 2,86 milj. cilvēku. Koncentrācijas nometnēs bojā gājuši 11 miljoni. Kaŗš iedzinis 65,89 milj. cilvēku postā, radot 29,65 milj. kropļu, 21,24 milj. bezpajumtnieku un 15 milj. savai zemei atrauto. 32 milj. privāteku un 17,8 milj. sabiedrisko ēku iznīcinātas. No tirdzniecības kuģu tilpuma 30 milj. br. reģ. tonnu nolaistas jūŗas dibenā.

— Francijas jaunajā valdībā 9 posteņus ieņem sociālisti un pa 7 kreisie katoļi un komūnisti. Tāpat kā viņa priekšgājējs de Golls, arī jaunais ministru prezidents Feliks Guēns (sociālists) izpilda arī nacionālās aizsardzības ministŗa amatu. Viceprezidenti ir: komūnistu vadonis Toress un Pjers Teitgens (kr. katolis). Iekšlietu ministriju pārņēmis Andrē Trokē (soc.) Žoržs Bido (kr. kat.) paliek ārlietu ministŗa postenī.

Arvēds Švābe

Strēlnieka atgriešanās

Anno MCMXX

Kad kāvu gadi Velnam atkalpoti,
Dievs sirdij smilkstēt liek pēc tēva sētas;
Par Perekopiem kaujās iemantoti —
Krusts Golgatā un ērkšķu kroņa rētas.

Neviena nāv, kas mājās sagaidītu,
Kad kuprā ēna slīd pa gatves oliem;
Pat suns par ţizlu jau, lai pēdas dzītu —
Kungs tuvojas ar bikliem zagļa soļiem.

Viss liekas pamiris kā vełu salā,
Tik vardes sardzē vēl pie linu mārka;
Iss taures pūtiens — pārprasts gods ir galā:
Ne saimnieks nāk, bet kalps aiz sava zārka.

Ar maziem malkiem, ārdot pasauli,
Buls izdzēra tam tautas dvēseli.

Tassa pārmetumi Mak-Arturam

Kāds Tass aģentūras ziņojums no Korejas, kā raksta „The Stars and Stripes" vēršas pret Savienoto Valstu militāro vadību Dienvidkorejā, pārmetot, ka amerikāņi atbalstot reakcionāros protestus pret Maskavas konferences lēmumiem. Kritizējot Korejas „reakcionāro presi", kas nodarbojoties ar pretpadomju propogandu ziņojumā teikts: Ikvienu pārsteidz amerikāņu Militārās valdības izturēšanās Dienvidkorejā. Tā atbalsta reakcionāru nostāju pret Maskavas konferences lēmumiem, kaut gan šai konferencē, kā zināms, piedalījās arī Sav. valstis.

No ģenerāļa Mak-Artura štāba uz to paskaidrots, ka Tass uzbrukums Korejas amerikāņu militārajai valdībai esot tikai daļa no kampaņas, kuŗas nolūks diskreditēt ģen. Mak-Arturu. Šie uzbrukumi mērķējot arī uz tālākām maiņām okupācijas politikā un tās vadībā. „Mums ir zināms," teicis Mak-Artura pārstāvis, „ka ir doti norādījumi visiem opozicijas spēkiem, ieskaitot arī tā saukto komūnistu partiju, lai tie darītu visu ģen. Mak-Artura diskreditēšanai. Var sagaidīt, ka šādi uzbrukumi turpināsies arī ASV un citu valstu kreisā spārna presē."

Šachisti sacenšas

Neunburgas apriņķī latviešu meistarības sacensībās šacha priekšgalā izvirzījušies izlases spēlētāji — kādreizējais valstskomandas spēlētājs Indrikis Kalniņš un Vidzemes meistars Jānis Pamiljens. Neunburgas turnīrā Kalniņš un Pamiljens ar galarezultātā iegūtiem ik pa 6 ar pus punktiem dalīja 1. un 2. vietu, pieveicot visus partnerus, bet savstarpēji saspēlēja neizšķirti.

Izdevējs - Publisher: Latviešu aprūpības birojs - Latvian Relief Bureau. Galvenais redaktors — Editor-inChief: Andrejs Rudzis

Meklē piederīgos

— *Ludmilu Sommeri* no Abrenes un viņas māti *Mariju Sommeri,* meklē Valdemārs Sommers, „Deutsches Museum" UNRRA Team 108 (in Küche) München.

— *Pēteri Alfredu Garanci,* dzim. 18. 10. 18. no Valkas, meklē Velta Atslēga, Osnabrück, Knollstr. 1c (23).

— *Ansi Eriku Rozīti,* dzim. 3. 9. 28. no Cēsīm, meklē Adelīna Rozīte, Knollstr. 1c. Osnabrück (23).

— *Gunāru Kalniņu,* dzim. 22. 10. 28. no Aizputes, meklē Jānis Kalniņš, Knollstr. 1c. Osnabrück (23).

— *Eduardu Evaldu,* dzim. 1927. g. no Jērcēnu pag., meklē A. Evalds, DP Camp Lohengrinstr. 1. München (13b).

— *Ilmaru Bumburu,* dzim. 27. 6. 27. no Rīgas, Lubānas ielas un *Gastonu Stokmani,* dzim. 15. 9. 24. no Rīgas, Gertrūdes ielas, meklē Zigfrīds Pladers, DP Camp Lohengrinstr. 1 (lett. Büro) München.

— *Vili Alfredu Kalniņu,* dz. 1914. g. no Valmieras, Vienības ielas 7, meklē Kārlis Voldemārs Kalniņš, DP Camp Bahnhofstr. 147, Haag.

— *Andreju Štrausu,* dz. 8 II. 26. no Tukuma, meklē Ernests Štrauss, Latvian Camp, Lauingen a. Donau (13b).

— *Juri Zosuli,* dz. 9. III. 25. no Madonas, meklē māte Vera Rogainis, DP Center Kleinkötz b. Günzburg a. D. (13b).

— *Reini Polīti,* dz. 30. XII. 23. no Rīgas, meklē J. Polītis DP Central Camp Würzburg.

— *Mārtiņu Maktenieku,* dz. 9. II. 95. un *Irenu Titovu,* dz. 21. X. 19. meklē Helena Maktenieks DP Camp Nord — Kaserne (Latvian), Würzburg.

— *Helmutu Švarcu,* dz. 14. VIII. 27. no Liepājas, meklē Eduards Švarcs UNRRA Team 133, Kaiser Wilhelm Kaserne, Bl. D.Z. 66, Amberg.

— *Jēkabu Kleinu,* dz. 1899. g. no Liepājas, meklē Jānis Kleins DP Center „K.W.K." D-59, Amberg.

— *Feliks Vancevičs,* meklē draugus un paziņas, München, Herzog Rudolfstr. 49.

— *Laimonu Kerlbachu,* dz. 12. IX 22. un *Skaidri Mucenieku,* dz. 15. IV. 24. meklē Jūlijs Perlbachs Kaufbeurer Str. 54, Lettisches Lager, Kempten (13b).

— *Kārli Apini,* dz. 26. 5. 24. no Rīgas un *Balduru Apini,* dz. 3. 9. 27. no Rīgas, meklē Dr. med. K. Apinis, Eichstätt/Bayern, Jugendherberge, Regional Infirmary UNRRA Team 555.

— *Fricis, Adolfs Gailis,* dz. 3. 7. 20. no Vecauces pag., Goslar, Res. Laz. Domkaserne (20), meklē radus un pazīstamus.

— *Voldemārs Lūsis,* dz. 17. IX. 18. no Džūkstes, Goslar a. Harz, Res. Laz. Domkaserne (20) meklē radus un pazīstamus.

*

Par katru publicējamo meklējamo personu „Bavārijas latviešu vēstneša" kantorī iemaksājamas 2 markas. Naudu var pārsūtīt arī pa pastu ar naudas pārvedumu.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

divu mēnešu abonements ar piesūtīšanu maksā 5 markas; atsevišķa numura cena 50 fen. Pasta naudas pārvedumi adresējami „BLV" kantora un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog Rudolfstr. 49, München 22, Oberbayern (13 b). Turpat adresējama arī visa redakcijai sūtāmā korespodence.